

7.SINIF 7.ÜNİTE DERS NOTLARI

» Üyesi Olduğumuz Bazı Önemli Uluslararası Kuruluşlar

Uluslararası kuruluşlar; ülkeler arasındaki ekonomik, bilimsel, ticari, politik, kültürel, siyasi konular gibi birçok alanda iş birliğinin her ülkenin çıkarına olacağı inancıyla kurulur. Bu amaçla üye ülkeler iş birliği içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Atatürk’ün, Türk milletine hedef olarak gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmanın ön şartı olan yurttan ve cihanda barış ilkesi doğrultusunda ülkemiz, bölgesinde ve dünyada söz sahibi olmak için uluslararası birçok kuruluşa üye olarak destek vermiştir ve hâlen vermektedir.

ÜLKEMİZİN ÜYE OLDUĞU ULUSLARARASI KURULUŞLARDAN BAZILARI

Birleşmiş Milletler (BM): İnsanlığa büyük acılar getiren savaşların ve barışı engelleyici tehditlerin tekrarını önlemek, uluslararası barış ve güvenliği korumak amacıyla kurulmuştur.

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO): Üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumak amacıyla kurulmuştur.

Türkiye ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT): Üye ülkelerin siyasi, askerî, ekonomik, çevre ve insani yükümlülüklerinin uygulanma durumlarını izlemek, demokratikleşme, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı alanlarındaki çabalarını desteklemek ve katılımcı devletlere yardım etmek amacıyla kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP): Özellikle gelişmekte olan ülkelere odaklanarak insanların daha iyi yaşam standartlarına sahip olmaları için gerekli olan bilgi, deneyim ve kaynakları sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO): Ortak mirası korumak amacıyla Birleşmiş Milletlere bağlı olarak çalışmalar yürüten kuruluştur.

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT): Amacı İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmektir.

TÜRK KONSEYİ (Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi): Türk dünyasının tarihi ve kültürel birikimlerinden en geniş şekilde yararlanmak suretiyle Türk dili konuşan ülkeler arasındaki çok taraflı iş birliğini geliştirmek amacıyla kurulmuştur.

AVRUPA KONSEYİ: Amacı insan haklarını, hukukun üstünlüğünü ve demokrasiyi koruyup güçlendirerek ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve çevre sorunlarına çözüm aramaktır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO): Dünyada sağlık ile ilgili uluslararası çalışmalar yapmak, sağlık alanındaki çalışmaları ve iş birliğini teşvik etmek amacıyla kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO): İnsanların beslenme düzeylerini yükseltmek, gıdaların ve tarım ürünlerinin üretimini artırmak ve insanların yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP): Doğal afetler, iç savaşlar veya sınır çatışmaları gibi nedenlerle ani açlığa maruz kalan halk kitlelerine insani amaçlarla gıda yardımı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Avrupa ve Akdeniz Bitki Sağlığını Koruma Örgütü (EPPO): Bitkisel her türlü zararlı unsur ve hastalığın engellenmesi amacıyla tavsiyelerde bulunmaktadır.

Ekonomiye Yön Veren Kuruluşlar

Kazanım Ders Notu - 29

» Ekonomik İlişkilerde Bulunduğumuz Bazı Önemli Uluslararası Kuruluşlar

Ülkemiz, siyasi ve ekonomik açıdan güçlü bir devlet olmak amacıyla öncelikle bölgesindeki komşuları ile ekonomik ve ticari ilişkilerinin gelişmesine büyük önem vermektedir. Türkiye ekonomik ilişkilerini geliştirmek amacıyla birçok kuruluşla iş birliği yapmaktadır. Bu iş birliği ülkemize ekonomik fayda sağlamakta ve ülkemizin yeni pazarlara açılmasını kolaylaştırmaktadır. Bu kuruluşlar ülkeler arasındaki ekonomi, bilim, ticaret, eğitim, teknik, politik, kültürel ve siyasi konularda iş birliği geliştirmek amacıyla kurulmuştur.

TÜRKİYE’NİN İLİŞKİDE OLDUĞU EKONOMİK BÖLGE VE KURULUŞLARDAN BAZILARI

Avrupa Birliği: 1958 yılında Avrupa devletlerinin ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alandaki iş birliklerini güçlendirmek amacı ile kurulmuştur. Türkiye’nin adaylık süreci devam etmektedir.

G-20: Uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin temsil edilmesi amacıyla 1999’da kurulmuştur. Kuruluşun 2015 zirvesi Türkiye’nin başkanlığında yapılmıştır. G-20 Dünya ekonomisinin %90’ını, ticaretinin %80’ini ve nüfusunun 2/3’ünü temsil etmektedir.

Gelişen Sekiz Ülke (D-8): 15 Haziran 1997’de İstanbul’da yapılan Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi’nde resmen kurulmuştur. Amacı üye ülkeler arasında ekonomik ve ticari iş birliğinin geliştirilmesidir.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT): Üye ülkelerin kalkınmalarına katkıda bulunmak, kuruluş bölgesi içindeki ticari engelleri kaldırmak ve bölge içi ticareti geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Merkezi Tahran’dadır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ): Amacı Karadeniz’e kıyısı olan ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından, ekonomilerinden üye ülkelerin yararlanmasını sağlamaktır. Merkezi İstanbul’dadır.

Avrupa Kafkasya Asya Ulaştırma Koridoru (TRACECA): Amacı Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya’da uluslararası ulaşımı geliştirmeyi ve siyasi-ekonomik ilerlemeyi hedefleyen hükümetler arası bir programdır.

Akdeniz İçin Birlik (AİB): Avrupa-Akdeniz bölgesinde barışı, istikrarı, güvenliği ve ortak ekonomik iş birliğini sağlamayı amaçlayan hükümetler arası bölgesel bir örgüttür. Kuruluşa 43 ülke üyedir.

Dünya Bankası: Amacı üye ülkelere proje kredileri vermek, ihtiyacı olan ve kalkınmakta olan ülkelere yardımda bulunmaktır. Türkiye, bu kuruluşa 1947 yılında üye olmuştur.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP): Ülkemiz, bölgesel enerji stratejisini geliştirirken gerek doğu-batı, gerek kuzey-güney enerji koridorları üzerindeki konumunu güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla birçok projenin hazırlanmasına ve gerçekleştirilmesine öncülük etmektedir. Bu projelerden biri de Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP)’dır. İki kardeş ülke, Türkiye ve Azerbaycan’ın iş birliğiyle ortaya çıkan bu dev proje ile Avrupa’nın ve Türkiye’nin doğal gaz ihtiyacını karşılamak amaçlanmıştır.

İnsanları Nasıl Tanıyoruz?

Kazanım Ders Notu - 30

» Kalıp Yargılar

Kalıp yargı insanları özelliklerine göre sınıflandırma eğiliminin neden olduğu bir algılama ve davranış biçimidir.

Tercihlerimiz hayatımızda çok önemli bir yere sahiptir. Yediğimiz yemek, giydiğimiz kıyafet, tuttuğumuz takım, oturduğumuz mahalle, saç şeklimiz, dinlediğimiz müzikler ve daha pek çok şeyi bu tercihlerimiz belirler. İnsanlar bu tercihlerimize göre bizleri değerlendirir. Kalıp yargı bu şekilde oluşur.

Kalıp yargılar iki doğrultuda gelişir;

1. Genelleştirme Eğilimi

Kendisini tanıdığımız bir veya birkaç kişinin özelliklerini onunla aynı kategoride bulunan bütün diğer kişilere yaymadır.

2. Özelleştirme Eğilimi

Bir ülke, grup veya durumla ilgili sahip olduğumuz bir kanıyı bu durumda olan herkese uygulamamızdır.

Kalıp Yargıların Özellikleri

- Kalıp yargılar sözlü kültüre ait ürünlerdir.
- Kalıp yargılar çoğunlukla gerçeğe dayanmaz.
- Kalıp yargılar insanlar arasında ayrımcılığa yol açabilir.
- Kalıp yargılar değiştirilemez gibi zannedilse de aslında değiştirilebilirler.
- Kalıp yargılar akılcı olmaktan çok duygusal özelliktedirler.
- Kalıp yargılar olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilir.

Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılardır.

İslamofobi, İslam dünyasına mensup olan bireylerin maruz kaldıkları ayrımcı muameleye verilen genel isimdir.

Ayrımcılık, bir devletin ya da toplumun bazı üyelerinin, ötekilere sağlanan belli hak veya ayrıcalıklardan yoksun bırakılmasıdır.

- Karşılaştığımız ve etkileşime girdiğimiz insanların davranışlarını onların kültürel norm ve değerlerine göre değil de kendi kültürümüzün kurallarına göre değerlendiririz.
- Bu durumda o birey ya da üyesi olduğu grup hakkında yanlış düşüncelere varabilir ve onlar hakkında bazı yakıştırmalar yapabiliriz.
- Bu da kuracağımız iletişimi ve tavırlarımızı olumsuz yönde etkiler.
- Kalıp yargılardan kurtulmamızın yolu, farklılıkları tanımak ve farklılıklara saygılı olmaktır.
- İnsanları olduğu gibi kabul etmek ve yardımlaşma duygusunu geliştirmek kalıp yargıların yok olmasını sağlar.
- Kalıp yargıların zaman içinde ön yargıya dönüşmesi çeşitli sorunlara yol açarak ayrımcılığa sebep olabilir.
- Bir ülkenin vatandaşları, bir dinin mensupları, bir takımın taraftarları aynı özelliklere sahip olamaz. Ancak kalıp yargılar onların öyle görülmesine yol açar.
- Çoğu zaman kalıp yargılarda gerçeğin payı oldukça azdır.

» Küresel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Belirli dönemlerde dünyamızın doğal dengesinin bozulmasına bağlı olarak insan yaşamını etkileyen birtakım sorunlar ortaya çıkmıştır. Tüm insanlığı ilgilendiren bu sorunlara **küresel sorun** denilmektedir.

Dünyadaki nüfusun hızla artması nedeniyle insanlar doğadan yararlanma sınırlarını aşmaya başladılar. Bu durum doğal dengeyi bozarak küresel sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde **uluslararası kuruluşların, ülkelerin, insanlığın kısacası birey olarak hepimizin** yerine getirmesi gereken sorumlulukları vardır.

İnsanlığın ortak sıkıntısı olan çevre kirliliğini önlemek için alınacak bazı önlemler şunlardır;

- Fosil yakıt kullanımının azaltılması
- Tasarruf tedbirlerinin alınması
- İnsanların bilinçlendirilmesi
- Devletlerin iş birliğine dayalı çözümler üretmesi
- Daha az atık üretilmesi, atıkların geri kazanılması veya çevreye zarar vermeden yok edilmesi

Dünyada görülen küresel sorunlardan bazıları şunlardır;

- ✓ **Küresel ısınma:** Atmosfere salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda karada, denizde ve havada ölçülen ortalama sıcaklıklarda görülen artıştır.
- ✓ **İklim Değişikliği:** Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkan küresel sorundur.
- ✓ **Sel:** Bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan ani, büyük ve düzensiz su akıntılarına verilen isimdir.
- ✓ **Çığ:** Genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar halinde birikmiş olan kar kütlelerinin iç veya dış kuvvetlerin etkisi ile yamaçtan aşağıya doğru hızla kaymasıdır.
- ✓ **Kuraklık:** Bir bölgede nem miktarının geçici dengesizliğinden kaynaklanan su kıtlığıdır.
- ✓ **Deprem:** Yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimin dalgalar halinde yayılarak yeryüzünü sarsma olayıdır.
- ✓ **Terörizm:** Topluma korku salma, insanları korkutma, yıldırma eylemlerinin tümüdür.
- ✓ **Göç:** Dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir yerden başka bir yere yerleşmek suretiyle yaptıkları zorunlu coğrafi yer değiştirme hareketidir.
- ✓ **Açlık:** Etkilediği insanların aşırı zayıflayıp güçten düşmesine ve ölüm oranında önemli bir artışa yol açan küresel sorundur.
- ✓ **Hortum:** Hava veya suyun kendi etrafında hızla dönüp buluttan yeryüzüne uzanan sütun biçiminde oluşan, alanı dar bir fırtına türüdür.